

Profesor Jan Kuklík (1940–2009)
Letní škola slovanských studií byla jeho osudem

V sobotu 22. srpna 2009 se konala jedna z posledních exkurzí na 53. běhu Letní školy slovanských studií, který se konal na pražské Filozofické fakultě. Exkurzi vedl ředitel LŠSS prof. Jan Kuklík. Na nádvoří zámku Český Šternberk náhle zkolaboval a po převozu do pražské nemocnice zemřel...

Profesor Jan Kuklík vystudoval češtinu a historii na Univerzitě Karlově v Praze. Po studiích zde začal pedagogicky působit a v letech 1964–1966 studoval v aspirantuře. Titul PhDr. získal v roce 1967, obhájit svou kandidátskou práci mu bylo umožněno až v roce 1979. Již koncem šedesátých let začal pracovat jako tajemník na Letní škole slovanských studií. V letech 1970–1975 mu bylo zakázáno pedagogicky působit a v této době mohl na FF UK pracovat pouze jako odborný pracovník Letní školy slovanských studií. Od roku 1975 mohl opět působit pedagogicky a přednášet české dějiny. V roce 1985 byl jmenován docentem a v roce 1997 profesorem českých

¹ Działalność naukową i organizacyjną Profesora PhDr. Jaroslava Hubáčka, CSc. przedstawiłem w „Bohemistyce” w roku 2004 (nr 2, s. 149–151).

dějin. Od roku 1989 byl ředitelem Ústavu bohemistických studií a Letní školy slovenských studií, od roku 2004 pracoval i jako profesor českých dějin na katedře historie na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Jan Kuklík se postupně vypracoval v renomovaného a uznávaného odborníka na české a československé dějiny 20. století. Specializoval se především na období druhé republiky a protektorátu Čechy a Morava. Seznam jeho publikovaných prací čítá více než 130 položek. J. Kuklík je autorem dvou monografií (*K problematice vzniku Národní fronty v domácím odboji a Sociální demokraté ve druhé republice*) a spoluautorem dalších pěti. Podstatnou řadu svých odborných prací napsal se svým kolegou a přítelem Janem Gebhartem (monografie *2 245 dnů odporu, Na frontách tajné války, Demokratické i všední dny protektorátu, Druhá republika 1938–1945*), vyvrcholením jejich společné práce se staly dva svazky *Velkých dějin zemí Koruny české*, sv. XVa,b, které jsou věnovány letům 1938–1945. J. Kuklík je též jako spoluautor (mimo jiné i se svým synem, právním historikem Janem Kuklíkem, jr.) podepsán pod pěti učebnicemi dějepisu pro české základní a střední školy. Profesor Kuklík byl školitelem řady mladých historiků a vyhledávaných vedoucím diplomových prací a bez přehánění je možno konstatovat, že si vybudoval jako jeden z mála současných českých historiků vlastní historickou školu. Jako respektovaný odborník a skvělý řečník byl velmi často zván do rozhlasových a televizních studií, kde se snažil přiblížit svůj pohled na moderní české a československé dějiny širokému okruhu posluchačů.

Vedle své kariéry historické se také věnoval působení na poli bohemistickém. Jako dlouholetý ředitel Ústavu bohemistických studií a LŠSS (na Letní škole byl nejdéle „sloužícím“ ředitelem) se výrazně zasloužil o konstituování oboru čeština pro cizince, byl hlavním autorem podkladových materiálů pro akreditaci strukturovaného (bakalářského a navazujícího magisterského) studia oboru čeština pro cizince. Zasloužil se svou podporou a zasvěcenými radami o vydání celé řady učebnic a učebních materiálů pro výuku češtiny pro cizince. Zasloužil se o konstituování moderně koncipovaného předmětu české reálie, stal se oblíbeným a respektovaným přednášejícím, který svým zahraničním studentům nepředával pouze nezbytné poznatky z českých dějin, z české kultury, etnologie, sociologie a politologie, ale především jim předával svou lásku k českému jazyku a kultuře a získával je pro to, aby se stali přáteli českého jazyka, české historie a české kultury i českého národa. V neposlední řadě je zásluhou profesora Kuklíka, že se Ústav bohemistických studií dokázal transformovat v moderní vysokoškolské pracoviště, udržující si svou odbornou prestiž, který dokáže být i ekonomicky soběstačný. Jan Kuklík inicioval vytvoření dalších studijních programů, jež jsou pro zahraniční bohemisty zajímavé a lákavé, jež mají vysokou odbornou úroveň a zároveň jsou i ekonomicky přínosné. Těmi programy jsou především Česká studia (dvousemestrální kurs českého jazyka, české literatury, kultury a historie; absolventi Českých studií často pokračují ve svém studiu

v bakalářských programech na českých vysokých školách), zimní a jarní intenzivní kursy českého jazyka a večerní kursy českého jazyka. A v neposlední řadě i Letní škola slovenských studií.

Profesor Kuklík také dbal na udržování četných kontaktů se zahraničními bohemisty a bohemistickými pracovišti. Byl hlavním organizátorem dvou mezinárodních sympozií o češtině jako cizím jazyku i mezinárodního sympozia Pocta zahraničních bohemistů 650. výročí založení Univerzity Karlovy.

Profesor Jan Kuklík se osvědčil také jako řídicí pracovník. Nebývá často, aby jeden člověk dovedl být skvělým odborníkem ve svém oboru a zároveň i vynikajícím manažerem a šéfem. Jan Kuklík takovým člověkem opravdu byl.

Velkou Kuklíkovou láskou byla Letní škola slovenských studií, s níž spojil fakticky celý svůj život. Celé zástupy jejích účastníků vzpomínají na Kuklíkovy brilantní přednášky, na jeho semináře českých reálií a na jeho výklady při výletech a exkurzích i na večerní posezení v klubovně, při nichž docházelo k živým názorovým výměnám. I zde se Jan Kuklík projevoval jako nesmírně vnímavý citlivý člověk, který umí naslouchat druhým a který své názory dovede předávat taktně a přitom přesvědčivě. Získal tak mezinárodní renomé předního a respektovaného českého bohemisty a přítele dlouhé řady zahraničních bohemistů.

Letní škola slovenských studií se stala Janu Kuklíkovi vpravdě osudnou, její další vývoj mu ležel na srdci, jí také své srdce beze zbytku věnoval.

Zakončme vzpomínku na profesora Kuklíka jeho vlastními slovy, jež pronesl ve svém posledním rozhovoru, který poskytl univerzitnímu internetovému časopisu *i-forum* u příležitosti konání 53. běhu Letní školy. Na otázku redaktorky, co by přál Letní škole do budoucnosti, odpověděl:

Letní škole slovenských studií já osobně bych popřál, aby vydržel zájem o ní, který je jistě dneska ovlivněn celkovou ekonomickou situací, zavírat oči před tím nemá smysl. Když totiž jedete na stipendium, ekonomická situace vás zas tak neovlivňuje, akorát vás potěší, že jste byl vybrán. Ale ti, co si to hradí sami, tak pokud se jedná vysloveně o studenty, snažíme se cenu stanovit tak, aby to nebyl jen nějaký finančně lukrativní podnik. Když přesto vydáte v přepočtu víc než 30 000 korun, vaše motivace musí být už velmi silná, abyste přijel. Takže bych si přál, aby zájem o Letní školu neutuchal a zůstal alespoň na té úrovni, jaká je dnes, aby finanční záležitosti a ekonomická krize nebránily realizaci zájmu o český jazyk a českou kulturu. Za další bych si velmi přál, aby existovala návaznost Letní školy na další programy, zejména na program Česká studia, který je dvousemestrální, a pak možná bych si ještě přál, aby Letní škole vydrželo určité prestižní postavení, které si vydobyla a které musí rok od roku obhajovat. To obhajování je v kvalitě výukového programu a také přednáškového programu, který nabízí. Tady nám jde o to, aby i odborníci z Akademie věd a dalších institucí byli ochotní pfece jenom něco ze srpna a ze svého volna obětovat a přijet na přednášku. Myslím, že nejlepší reklamou na Letní školu je kvalita programu, to je lepší než všechny nabídky na internetu. Takže tohle, aby Letní škole zůstalo. A pak bych jí taky samozřejmě přál, a to už myslím na své spolupracovníky a své následovníky, aby měli dost entuziasmu Letní školu dělat, protože vám musím zcela upřímně

řict, že během roku akademického se člověk zabývá různými činnostmi a ne o každé jsem úplně přesvědčen, že ji dělám opravdu rád s vědomím, že má smysl. O letní škole si to myslím. Přál bych si, aby si to mysleli i moji následovníci.

Jiří Hasil, Praha